

[Jens Møller]

grønkal, så har jeg endnu aldrig hørt om, at man har haft afstemning i et lejekompleks om, hvorvidt man må servere grønkal eller ej. Det er jo det, der sker her med dyrene.

Hr. Langsted vil være positiv. Det siger vi tak for. Hr. Kaj Hansen syntes, det var for rigoristisk. Hr. Niels Helveg Petersen vil jeg takke for sympatien og ligeledes hr. Flygaard. Tilbage er der bare hr. Wilhjem fra venstresocialisterne, der igen henviser til dette med flertallet og normalkontrakten. Ja men det er netop en af de ting, der gør, at vi er nødt til at tage denne sag op, hr. Wilhjem, for ifølge denne normalkontrakt er det jo blevet sådan, at man også regner de stemmer med, der ikke tæller. Altså de mennesker, der ikke afgiver deres stemme, bliver regnet med som nejstemmer; det er det, der har voldt ulykker så mange steder. Folk kan ikke forstå ude omkring i boligselskaberne, når der er en afstemning, hvor der er flertal for, at man kan få lov til at blive ved at holde hund, at alle de, som af en eller anden grund ikke har gidet gå hen og stemme – som måske har været ligeglade med, om forslaget blev vedtaget, eller som har været bortrejst, og som måske i virkeligheden ville have stemt for – bliver regnet som nejstemmer. Hvis ikke der er et absolut flertal for, så bliver det nej. Det er en helt uholdbar situation. Det har ikke meget med demokrati at gøre efter min mening, og det er bl. a. det, vi skulle regulere igennem dette lovforslag.

Flygaard (DR):

Ordføreren for kristeligt folkeparti kom med nogle bemærkninger om at få et lovforslag frem til afstemning her i salen. Jeg er principielt enig med hr. Jens Møller i ønsket om, at man, uanset om man kan give tilslutning til et lovforslag i udvalget, ud fra et demokratisk synspunkt vil medvirke til, at der kommer en afgørelse. Om det så bliver et nederlag eller en sejr for det foreliggende lovforslag, kan vel ud fra dette principielle synspunkt være et underordnet spørgsmål. Fra retsforbundets side vil vi i hvert fald gerne medvirke til, at det kommer frem til en afgørelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om udelukkelse af anvendelse af de indefrosne dyrtidsportioner til iværksættelse af en ØD- eller LM-ordning [af Wilhjem (VS) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 64. Fremsat 30/1 79).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Auken):

Lige siden loven om midlertidig indbetaling fra staten til ATP af visse dyrtidsportioner blev vedtaget her i folketinget i 1977, har der med mellemrum været gjort forsøg på at rejse en debat om, hvad de indbetalte beløb skulle eller ikke skulle bruges til.

Folketinget har imidlertid selv udtrykkeligt vedtaget, at den debat af mange grunde ikke skal rejses her i folketinget før til efteråret, når man har modtaget en indstilling fra ATPs bestyrelse om anvendelsen af disse midler til gavn for lønmodtagerne ud fra et pensionssynspunkt. Det må derfor undre, at der nu fra venstresocialisternes side gøres forsøg på at foregribe den debat, som vi under alle omstændigheder skal have til efteråret, når ATPs bestyrelse har haft lejlighed til at vurdere forslaget.

Vi kan derfor på nuværende tidspunkt ikke medvirke til en sådan debat, og vi må af den grund afvise det fremsatte forslag.

Kaj Poulsen (S):

Vi har vel aldrig før i folketinget set så elegant et knæfald fra venstresocialisternes side over for fremskridtspartiets tanker omkring dette punkt – ikke alene fremskridts-

[Kaj Poulsen]

partiet, men hele den borgerlige fløj i folketinget – på trods af at der i en række kompetente organisationer inden for fagbevægelsen har været udtrykt ønske om en ØD-ordning. Jeg synes, VS her har bevist, at man er villig til at gå reaktionens ærinde, når man i sin ophøjede nedladdenhed over for fagbevægelsens synspunkter skal gøre sig gældende.

Socialdemokratiet kan ikke tilslutte sig dette forslag.

Voigt (FP):

Fremskridtspartiet støtter forslaget.

Holm (V):

Jeg skal kort på venstres vegne afvise forslaget med henvisning til, at folketinget ved gældende lov har pålagt ATPs bestyrelse først at gøre indstilling om midlernes anvendelse.

Palle Simonsen (KF):

Det hører til sjældenhederne, at VS fremsetter et forslag i folketinget, som kan møde sympati hos det konservative folkeparti, og gud ske lov for det. Men ret skal jo være ret, og formuleringen af teksten i forslaget til folketingsbeslutning kan det konservative folkeparti naturligvis tilslutte sig. Vi vil for enhver pris arbejde imod, at man skulle kunne bruge ATP-fonden til at gennemføre en ordning omkring økonomisk demokrati. Det har vi vist givet udtryk for mange gange i denne sal, så det er der ikke grund til at gentage.

Jeg vil gerne føje til, at da det konservative folkeparti har et medansvar i forbindelse med indefrysning af dyrtidsportioner i denne overenskomstperiode, lægger vi også megen vægt på endnu en gang at få præciseret, at en af betingelserne for, at det konservative folkeparti her var med, netop var den, at de penge, der blev indbetalt i denne periode, tilhører den enkelte lønmodtager, er den enkelte lønmodtagers ejendom og ikke kan bruges til gennemførelse af et eller andet vidtløftigt princip om kollektiv ejendomsret.

Ole Henriksen (SF):

Det har hele tiden været socialistisk folkepartis opfattelse, at de indefrosne dyrtidsportioner skulle kanaliseres tilbage til lønmodtagerne igen, og med den motivering var vi da

også modstandere af den indefrysning, der blev foretaget for et par år siden.

Vi er selv tilhængere af at indføre økonomisk demokrati og virksomhedsdemokrati. Det er godt nok ikke den socialdemokratiske model, vi er tilhængere af, i hvert fald ikke ubetinget. Det er et spørgsmål om, hvordan man finansierer eventuelle ØD-modeller, og dér har vi altså den opfattelse, at man skal konfiskere noget af merværdien, som skabes på arbejdspladserne. Den model vil vi fortsat holde fast ved, og derfor må vi også afvise, at man finansierer kommende ØD-modeller ved hjælp af lønmodtagernes egne penge – i hvert fald for 80 pct.s vedkommende – som er indbetalt igennem skattevæsenet til ATP-fonden. Det er altså ikke en model, vi er tilhængere af, og vi kan ud fra det støtte forslaget.

Jørgen Jensen (DKP):

Må jeg lige sige til hr. Kaj Poulsen, at jeg opfatter ikke dette forslag som en del af en kampagne eller en diskussion om demokratiseringen af det økonomiske liv. Det er det afgjort ikke. Forslaget er blevet sørgeligt aktuelt igennem den skitse, som er indgået mellem socialdemokratiske ministre og LO, hvor man jo direkte opererer med at bruge disse penge til at lokke arbejderne til at godtage et politisk indgreb. Derfor er dette forslag blevet aktuelt. Der er ingen tvivl om, at de penge, der er i ATP, er tvangsopsparede penge, og hvis jeg skulle sige noget om bemærkningerne til dette forslag, så skulle det være, at de måske burde have været tydeligere. Man taler om indefrosne dyrtidsportioner, men der er jo ikke tale om, at de penge, der er i ATP, er nogle indefrosne penge, nej, det er tvangsopsparede penge, hvoraf lønarbejderne som skatteydere har været med til at betale 80 pct. Det er penge, som skal udbetales til arbejderne for at give en øget købekraft og dermed mere beskæftigelse.

Vi har sympati for forslaget ud fra denne opfattelse. Vi tager det ikke som en del af en diskussion om en demokratisering af det økonomiske liv. Dette kan være med til at sætte et stoppestød ind over for det bedrageri, man forbereder for nuværende over for lønarbejderne.

Niels Helveg Petersen (RV):

[Niels Helveg Petersen]

Hr. Wilhjelm plejer at være et logisk hoved, men jeg må sige, at med dette forslag svigter logikken. Selv om man nu vedtog dette forslag, så ville dog intet dermed være afgjort. Det er nu engang meningsløst at vedtage, hvad folketinget ikke må vedtage på et senere tidspunkt. Selv om forslaget her blev vedtaget, så var der ikke noget som helst til hinder for, at folketinget på et senere tidspunkt kunne gøre det, som hr. Wilhjelm altså ikke ønsker, og derfor er forslaget altså logisk set aldeles meningsløst. Det har selvfølgelig et politisk formål at markere VS' synspunkt i denne sag, men det kendte vi jo nok i forvejen.

Sagen er den, som det er fremhævet af flere ordførere, at vi nu venter på et forslag. I løbet af efteråret skal der komme forslag fra ATP-fondens bestyrelse om midlernes anvendelse. Efter vores opfattelse ligger det klart, at de midler, der dér er tale om, skal anvendes til pensionsformål, til en forbedring af ATP.

Vi har fra det radikale venstres side fremsat vort eget forslag om, hvorledes vi ønsker man tager fat på spørgsmålet om medejendomsret. Vi ønsker det ikke finansieret ved bidrag af denne art, men ved en form for obligatorisk deling af overskuddet i virksomhederne.

Arne Bjerregaard (KrF):

De indefrosne dyrtidsportioner, som vi jo kalder dem, skulle efter den almindelige aftale imellem den daværende regering og nogle af os andre tilgå som pensionsudbetaling til de berørte af ordningen, derom er der ingen tvivl. Hvis man erkender dette, så er der sådan set ingen problemer, for så er det stadig væk til disse menneskers pensioner, disse penge er bestemt, og ikke til noget andet. Vi må allerførst have afklaret, om alle parter vil stå ved dette. Vi mener, at VS' forslag kan være en rimelig anledning til at få dette synspunkt afklaret, om man vil stå ved den givne udgang på de daværende forhandlinger.

Hvis man har en anden opfattelse i visse grupper, så bliver vi selvfølgelig nødt til at tage klar stilling til VS' forslag, og så mener vi, at VS' forslag kan få rimelig støtte fra vores side.

Flygaard (DR):

Det er retsforbundets principielle opfattelse, at de indefrosne dyrtidsportioner tilhører den enkelte lønmodtager. Ud fra dette synspunkt skal vi give tilslutning til det af venstresocialisterne fremsatte forslag til folketingsbeslutning.

Therkel Christensen (CD):

Til det foreliggende beslutningsforslag skal jeg på centrum-demokraternes vegne først sige, at vi ikke på grundlag heraf ønsker at starte nogen ny ØD- eller LM- debat af større omfang. Dog kunne vi ønske en tilkendegivelse fra ministeren om, hvad regeringen agter at gøre for at modvirke den forbrugs-eksplosion, der vil ske til efteråret, når dyrtidsportionerne kommer til løbende udbetaling, indeholdt i lønningerne. Ligeledes vil vi også gerne vide, om ministeren er enig i, at den kapital, der er indbetalt til ATP-fonden, er den enkelte lønmodtagers ejendom.

Egentlig får forslaget, som også nævnt af andre ordførere, enten det vedtages eller ej, ingen praktisk betydning for et eventuelt senere lovinitiativ, og det vil sådan set sige, at vi fra centrum-demokraternes side er ret kolde over for dette forslag.

Wilhjelm (VS):

Magen til hykleri har vi trods alt sjældent oplevet her i salen! Man vil ikke deltage i en debat, siger arbejdsministeren, med den begrundelse, at det er vedtaget, at ATP-bestyrelsen skal komme med et udspil om, hvad pengene skal bruges til. Det har ikke forhindret den ene socialdemokratiske folketingsmand efter den anden i offentligt at stå frem og sige, at han mener, pengene skal bruges til lige netop det, som vi her beskriver, og som vi er modstandere af. Det har ikke forhindret arbejdsministeren i at sidde og forhandle og lave notater med den ene og den anden og den tredje om, hvad disse penge skal bruges til. Men til trods for at det af arbejdsministeriets svar tydeligt fremgår, at det er folketinget, der i sidste instans bestemmer, hvad de penge skal bruges til, så vil arbejdsministeren ikke debattere disse ting i folketinget, men henholder sig til, at der først skal ligge et udspil fra ATPs bestyrelse. Til trods for at der her – ganske bevidst – ikke er stillet forslag om, hvad pengene skal bruges til, men kun om én eneste indsnævring i,

[Wilhelm]

hvad de må bruges til, nemlig det, som bl.a. arbejdsministeren og en hel del af hans partifæller har gået og agiteret for ude omkring.

Vi har fra første færd advaret mod den socialdemokratiske fidus, der lå i først at stjæle pengene ud af lommerne på lønarbejderne og så oven i købet lade dem selv betale disse indefrosne portioner i deres egen skab af skatteydere for dernæst at bruge milliarderne som grundstamme i en ØD-ordning.

VS er imod ØD. Det kan arbejdsministeren og hr. Kaj Poulsen ikke lide, men det er nu en gammel sandhed. Det har vi været, så længe partiet har eksisteret, og det gælder, uanset om man så kalder det ØD eller LM, som vi nåede at foregribe, da vi fremsatte forslaget her i slutningen af januar, eller IB, som det nu hedder – det går jo stærkt, og man finder sikkert på flere betegnelser i de næste 6 måneder for at lade, som om det er noget andet, man snakker om.

Det karakteristiske ved disse forslag er, at de intet har med økonomisk demokrati at gøre. Vi mener principielt i VS, at økonomisk demokrati ikke lader sig gennemføre i et samfund, der primært bygger på en privat ejendomsret til produktionsmidlerne; det gør det jo stadig væk med disse ordninger. Det har intet med økonomisk demokrati at gøre, det er en falsk varebetegnelse. Der er end ikke i disse forskellige forslag noget rent defensivt om arbejdersidens vetoret over for det ene eller det andet; end ikke den slags ting er der med.

Vi er imod disse forskellige skitser især af følgende grunde: Det er først og fremmest et middel til en strukturrationalisering, som skal forlænge kapitalismen. Det er desuden en centralisering af magt i LO-toppen, og det kan ikke undgå at blive på medlemmernes bekostning. Det er en integration af lønarbejderne i virksomhederne på kapitalens betingelser, det vil sige med medansvar for fyringer, for rationaliseringer, for øget tempo og alle de andre ting, som påtvinger sig som nødvendighed, som vi har set det med aktieselskabsbestyrelsesmedlemmerne. Det er en tvangsopsparing til fordel for en kapitalophobning, og det er i den helt konkrete og aktuelle situation et alibi for LO-toppen til fortsat at acceptere indkomspolitikken, uanset at alle opgørelser over virkningerne har

vist, hvordan den ensidigt har været rettet mod lønmodtagerne.

Det er klart, at vi må se det som en nærliggende mulighed, at en plan om en ØD-, LM-, IB-ordning, hvad man nu vil kalde det, vil komme i den situation, vi nu befinder os i, og vil blive anvendt i et forsøg på at reparere forholdet mellem socialdemokratiets partitop og LO-toppen, sådan at man i fællesskab vil stille folketinget over for en nærmest fuldbyrdet kendsgerning: enten en ØD-, IB-, LM-ordning som skitseret eller også et totalt sammenbrud for overenskomstforhandlingerne.

Efter VS' opfattelse er hverken forsoningen mellem socialdemokratiets top og LO-toppen eller alibiet for en fortsat accept af indkomspolitikken, beslaglæggelsen af dyrtidsportionerne eller en ØD-ordning i øvrigt i arbejderklassens interesse. Derfor har vi klart lagt frem her, at vi ikke har noget som helst imod at få manifesteret det flertal – selv om det er lidt sært sammensat – der hidtil har været mod en ØD-ordning og mod ATP-midlernes anvendelse til en ØD-ordning.

Vi er helt klar over, at de andre partier, der hidtil har markeret sig i det aritmetiske flertal, har andre grunde til at være imod ØD, end vi har, og derfor er forslaget, inklusive bemærkningerne til forslaget, strengt begrænset til dette ene, som der skulle være flertal for efter de hidtidige partitilkendegivelser, nemlig at de indefrosne dyrtidsportioner ikke må bruges til iværksættelse af en ØD-, LM-, IB- eller hvad man nu vil kalde det – ordning. Ligegyldigt hvad man kalder det, så er det jo med disse fællestræk en ordning, der skal øge kapitaldannelsen ved en direkte eller indirekte tvangsopsparing vendt mod lønmodtagerne. Det er jo det, der er essensen i alle disse ting, uanset hvilke etiketter man sætter på dem.

VS påpegede som sagt risikoen for en ØD-konstruktion, allerede da dyrtidsrøveriet og den snedige ATP-kontering blev fremlagt første gang i august 1976, og enhver kunne jo sige sig selv, at uden en bagtanke om en ØD-ordning el. lign. var denne konstruktion meningsløs. Man kunne lige så godt så have nøjedes med at fjerne de dyrtidsportioner, for det var reelt det, man gjorde. Det, at man bagefter skulle betale dem ind til ATP-

[Wilhjelm]

fonden, hvad man nu tænkte på at hobe op dér, ja, det var jo noget, lønmodtagerne selv kom til at betale som skatteydere. Det økonomiske nettoresultat var det samme, hvis man bare havde besluttet, at man fjernede de dyrtidsportioner, som overskred én portion hvert halve år. Men man laver denne meget kunstfærdige overbygning på, at disse overskydende portioner til gengæld af lønmodtagerne i deres egenskab af skatteydere skal indbetales til særlige konti i ATP-fonden, og dér skal de så stå og hobe sig op, til de nu andrager et sted mellem 8 og 10 mia kr. Denne konstruktion ville være meningsløs, hvis ikke socialdemokratiet havde haft bagtanken om senere at komme med det næste skridt og sige: ja, hvad skal vi egentlig gøre med de enorme beløb, hvad med at starte en eller anden LM-, ØD-, IB-ordning?

Derfor var det ikke særlig profetisk, at man allerede i august 1976 kunne advare mod den risiko, som senere har vist sig at være meget kontant. Der var da også andre, der var opmærksomme på den risiko dengang, og det var ikke mærkeligt, at nogle, selvfølgelig især blandt augustforligspartierne, følte, at de måske her vovede sig ind i noget, som fik konsekvenser, de ikke ønskede. Jeg tror, det specielt var de konservative. Det var i hvert fald dem, der mest stillede spørgsmål i politisk-økonomisk udvalg om det, og jeg tror også, det specielt var de konservative, der fik indflettet dette i betænkningen om det daværende lovforslag i august 1976, hvor der kom til at stå:

»Et flertal« – og det var socialdemokratiet, det radikale venstre, det konservative folkeparti, kristeligt folkeparti og centrumdemokraterne – »udtaler, at de i beslutningsforslaget omtalte udbetalinger til lønmodtagerne fra ATP-fonden er pensioner på linje med ATPs øvrige pensioner.«

Ikke fordi vi er enige, men vi havde heller ikke lod og del i den historie. Vi har en anden idé om, hvad de penge skal bruges til. Men det sad man og blev enige om, og på baggrund heraf siger hr. Palle Simonsen her i dag, at man har garanti for, at de ikke kan bruges på den og den måde.

Ikke desto mindre ligger der i dag til arbejdsmarkedsudvalget en redegørelse, som arbejdsministeren har fremkaldt fra justitsministeriets lovkontor, og hvor man klart og tydeligt på den sædvanlige jesuitiske måde

får dette pakket ind i vat og bomuld, men tilbage står, at justitsministeriets lovkontor ikke mener, at de regler, der gælder for de almindelige ATP-beløb, nødvendigvis også gælder for disse særligt indbetalte ATP-portioner. Det er jo meget pudsigt for en gangs skyld at se et af de gamle partier blive taget et vist sted, når det drejer sig om justitsministeriets lovkontor, der skal sidde og fortolke, hvad det var, hr. Poul Schlüter og hr. Ninn-Hansen opnåede i politisk-økonomisk udvalg i august 1976. Det er det, der er sket, og denne udtalelse fra justitsministeriets lovkontor, som vi har fået i dag, er i virkeligheden en meget håndfast bekræftelse på, at man skal have alle veje åbne for, at disse penge skal kunne bruges på den måde, som arbejdsministeren og LO-toppen ønsker det.

Den socialdemokratiske ordfører syntes, det var meget afslørende – og det skal man da have lov til – at vi fremsætter sådan et forslag, til trods for at dele af fagbevægelsen klart og tydeligt har ønsket ØD. Nå ja tak, men dele af fagbevægelsen har også klart og tydeligt her forleden dag ønsket en svindelagtig fortsættelse af et midlertidigt prisstop, og dele af fagbevægelsen har også ved andre lejligheder klart og tydeligt ønsket et invaliditetsfremmende lønsystem. Jeg kunne blive ved at remse op, hvad de dele af fagbevægelsen, hr. Kaj Poulsen taler om, der ønsker ØD – det er jo i virkeligheden ikke nogen særlig omfattende dele af fagbevægelsen – har ønsket i tidens løb. Det vil aldrig komme til at forpligte VS til at lunte efter og sige, at når dele af fagbevægelsen ønsker det, så må vi også være forpligtet af det. Der har været græsselige ting over for lønarbejderne på gulvet i det, som dele af fagbevægelsen har ønsket.

Jeg skal til sidst takke de ordførere, der har anbefalet forslaget eller ligefrem sagt, at de kunne stemme for det, og kun hæfte mig ved til sidst, at misteltenen i denne sag, det er altså venstre, som nu i regeringssamarbejdet ikke længere kan stå ved det, som venstre mente så sent som for halvandet år siden, da vi sidst havde ØD-dramatik her i salen.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg tror ikke, det kommer overraskende for nogen, at hr. Wilhjelm er fundamentalt

[Arbejdsministeren]

modstander af enhver form for medejendomsret for lønmodtagerne i samfundet, og det er det, dette forslag skal bruges til. Man lægger også klart i bemærkningerne til forslaget op til at appellere til andre, som man siger, anti-ØD-partier. Imidlertid mener jeg ikke, det er rigtigt at tage en diskussion i dag for eller imod økonomisk demokrati eller medejendomsret. Det, vi alene skal beskæftige os med, er spørgsmålet om de opsparede midler i ATP. Der er der ingen tvivl om at regeringen vedstår sig forpligtelsen til, som det også blev aftalt i sin tid, at disse midler skulle udbetales til pensionsformål. Det er alene formen for den senere udbetaling og forvaltningen af midlerne, der er udestående. Og her er det nu engang sådan, uanset at hr. Wilhjelms har vanskeligt ved at forstå det – eller måske savner den tilstrækkelig gode vilje til at ville forstå det – at det altså ikke er muligt automatisk at lade et engangsbeløb glide ind i en ATP-pensionsordning, der er baseret på løbende indbetalinger. Derfor vedtog folkettinget i foråret 1977, at der skulle komme en indstilling fra ATPs bestyrelse til folkettinget som basis for en endelig stillingtagen til, på hvilken måde – til pensionsformål – disse penge skulle forvaltes. Det er en beslutning, som regeringen ikke vil løbe fra, og som på daværende tidspunkt havde en bred tilslutning her i folkettinget. Det er den beslutning, vi vil vedstå.

At man så uden for dette hus kan videreføre den principielle debat for og imod medejendomsret, for og imod økonomisk demokrati, og at venstresocialisterne har deres gode ret til i denne sag at gøre fælles front med alle fagforeningsfjendtlige og reaktionære kræfter i dette land, det er en ubestridelig kendsgerning, det har man mulighed for. Regeringen har i dag alene taget stilling til spørgsmålet, om man skulle foregribe den beslutningsgang, som vi selv her i folkettinget med et bredt flertal har vedtaget.

Kaj Poulsen (S):

Jeg synes nok, hr. Wilhjelms fordrejede mine udtalelser noget ved at omtale dem som, at jeg skulle have sagt »dele af fagbevægelsen«. Det plejer man ikke at udtale, når det er fagbevægelsens kompetente forsamlinger, der udtaler sig, når det er LOs kongres, når det er en række forbunds kon-

gres, når det er en række forbund, der har det i deres formålsparagraffer osv., at man ønsker ØD. Det var altså ikke blot dele af fagbevægelsen, vi her talte om. Det var fagbevægelsen.

Det kan undre noget, at hr. Wilhjelms kører frem på den måde, tager det ene punkt efter det andet frem om, hvordan VS synes at fagbevægelsens medlemmers situation skal være, når man her i folketingsalen i går under en forespørgselsdebat kunne høre hr. Steen Folke fortælle folketinget, at det burde være sådan, at lønmodtagerne havde større indflydelse på deres egen situation med hensyn til fastsættelse af løn- og arbejdsvilkår. Nu kommer man altså her og fortsætter med sine bedrøvelige, nedladende udtalelser om de fremskridt, man har gjort i fagbevægelsen, og om de ønsker, man har. Det siger mere om VS og om den holdning, VS har til arbejderbevægelsen, end godt er.

Jørgen Jensen (DKP):

Der er nogle slagord i debatten, som jeg ikke synes kan stå alene. Må jeg starte med hr. Kaj Poulsen, der siger, at det er fagbevægelsen, der ønsker ØD. Hvad er dansk fagbevægelse? Det er først og fremmest medlemmerne. ØD-forslaget eller -tankerne har aldrig været ude til urafstemning blandt medlemmerne. I denne overenskomstssituation vil jeg gerne høre, hvilken fagforening eller hvilken arbejdsplads der har krævet ØD med ind i forhandlingerne.

Ministerens bemærkninger drejede sig også om medejendomsret og medbestemmelse. Hvis man mener noget med medbestemmelse, var det så ikke medlemmerne – de, der har måttet ofre ikke at få dyrtidsportioner – der skulle være bestemmende om, hvad de penge, der er tvangsopsparet i ATP, skulle bruges til?

Udtalelsen om at foregribe forstår jeg slet ikke. Når arbejdsministeren erkender, at han har været med til i kontaktudvalget at udarbejde en skitse til et politisk indgreb, som helt overflødiggør, hvad vi har besluttet herinde tidligere om, hvordan pengene skal anvendes, så er det noget groft at sige, man ikke må foregribe. Der var altså nogle, der i januar måned foregreb både den debat, der finder sted her i dag, og den debat, som skal være senere, om, hvad pengene skal bruges

[Jørgen Jensen]

til, for hvis de tanker, man har i den skitse, bliver ført igennem, ja, så er pengene båndlagt til en eller anden beskæftigelses- eller investeringsfond, og så er diskussionen slut. Derfor synes jeg, man skal lade være med at svinge sig op til de høje udtalelser her. Det er ikke en debat om demokratisering af det økonomiske liv eller økonomisk demokrati, der foregår her i dag. Det er simpelt hen vor opfattelse, og derfor støtter vi forsøget på at sætte bom for de smudsige planer, man har fra visse sider, om de penge, der er tvangsopsparret.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg savnede en kommentar fra hr. Wilhjelm vedrørende logikken i forslaget. Det er ubestrideligt sådan, at selv om dette forslag blev vedtaget, ville det på ingen måde binde folketingets hænder til efteråret, selv om det er nøjagtig det samme folketing. Hænderne ville ikke være bundet. Hvad er det egentlig, hr. Wilhjelm er ude på at opnå? Det, han søger at opnå, kan han jo logisk ikke opnå ved dette forslag.

Wilhjelm (VS):

Jeg vil gerne præcisere endnu en gang, hvad forslaget – og efter min mening debatten – ikke drejer sig om. Jeg er enig med arbejdsministeren i, at det ikke skal være den store, generelle ØD-debat, det har vi heller ikke lagt op til, men en ganske konkret afkrog af den i og for sig. Jeg mener heller ikke, vi her skal tage – og det har man heller ikke gjort – den store debat om, hvad disse penge skal bruges til. For vores vedkommende har vi et særligt forslag sammen med SF og DKP, som vi har haft det tidligere, og det tager vi ved en særskilt behandling. Vi har vores mening om, hvad de penge skal bruges til, men det er ikke det, denne debat drejer sig om. Her er der kun tale om at forsøge at afgrænse, hvad de i den helt konkrete og aktuelle situation i hvert fald ikke må bruges til, så vidt det står til folketingets flertal.

Op så kommer jeg til hr. Niels Helveg Petersen, som jeg beklager jeg ikke nåede at svare i første runde, men lamperne lyste og alt det dér – jeg tror, hr. Niels Helveg Petersen kender problemet. Han har da formelt ret i, at folketinget om et halvt år eller for den sags skyld om en måned kan vedtage

noget stik modsat af det, det eventuelt havde vedtaget, hvis det havde tilsluttet sig det forslag, vi har fremsat, men den politiske realitet er, at folketinget aldrig nogen sinde ville vedtage en ØD-ordning, medmindre der her i overenskomstforløbet bliver lavet en eller anden korridoraftale, som arbejdsministeren er i fuld gang med, og hvorved folketinget i realiteten bliver stillet over for en fuldbyrdet kendsgerning, som jeg sagde det i min første tale. Det er den eneste mulighed for, at folketinget på noget tidspunkt ville beslutte, at disse milliarder skulle benyttes til grundstammen i en ØD-, LM- eller IB-ordning, og det ved enhver, der følger med i tingene her.

Det er en formalitet, at ATP-bestyrelsen skal komme med et udspil om det. Det er klart, at de kan have forskellige ideer, når det drejer sig om det lille tekniske problem, som arbejdsministeren var inde på, at løbende indbetalinger nødvendigvis må behandles lidt anderledes end engangsindbetalinger. Det kan de have forskellige ideer om, men det er også klart, at det ville være en provokation ud over alle grænser, hvis man i korridorerne inden for de næste 14 dage til 4 uger aftalte noget, som folketingets flertal i dag havde sagt man ikke ville bruge de penge til, og det ligger klart på forhånd, at det er folketingets flertal, der skal bestemme, hvad de penge skal bruges til. Det ville også være en provokation ud over alle grænser – og jeg tror ikke, vi vil komme til at opleve den – om ATPs bestyrelse til september ville komme med en indstilling, der bl. a. omfattede muligheden for en ØD-ordning, hvis folketingets flertal ved den lejlighed, vi har givet det med dette forslag, tilkendegiver, at man ikke ønsker pengene anvendt på denne måde. Det er den politiske logik, og det er noget lidt andet end hr. Niels Helveg Petersens juridiske formaliteter, som han selvfølgelig har ret i, og som har nul politisk interesse i denne sag.

Tilbage har jeg kun at sige til hr. Kaj Poulsen, at der er ingen modstrid mellem, hvad min partifælle hr. Steen Folke sagde i går om ønsket om større indflydelse på egen situation for lønarbejderne, og så vores holdning til ØD. Det hænger sammen med, som jeg sagde allerede i mit første indlæg, at der er intet i disse forslag, som giver de forskellige lønmodtagere større direkte indflydelse på deres egen situation. Der er tale om, at de

[Wilhelm]

pålægges, de påtvinges, at deltage i en tvangsopsparing med henblik på, at man kan sikre en øget kapitaldannelse i samfundet, men der er ikke så meget som tale om bestemmelse vedrørende fyringer og ansættelser, vetoret over for kapitaloverførsler og fondsbevægelser og alle de andre ting, for slet ikke at tale om, hvad virksomheden skal producere osv. osv. Her er der tale om en hel bevidst udnyttelse af en falsk betegnelse: »økonomisk demokrati« – det lød så godt. Det har intet med sagen at gøre.

Må jeg til gengæld spørge hr. Kaj Poulsen: hvad er egentlig logikken i, at lønarbejderne for at få nogen indflydelse på deres situation og deres arbejdsvilkår skulle til at betale? De har betalt med deres arbejdskraft. De har oprettet alle de virksomheder, der er her i landet; de ville ikke stå der uden lønarbejdernes arbejdskraft, det troede jeg socialdemokrater i det mindste vidste. De har betalt med deres helbred, de har betalt med alt, hvad de har, simpelt hen, de har solgt deres arbejdskraft og har oprettet de virksomheder. Hvad er grunden til, at socialdemokratiet ønsker, at de, hvis de også skal have lidt indflydelse på dem, skal betale én gang til ved at lave tvangsopsparing af deres lønninger eller indirekte tvangsopsparinger i den form, jeg har foregrebet – til arbejdsministeren kan jeg sige, at det sagde jeg allerede i mit første indlæg – den indirekte form for tvangsopsparing, der ligger i, at man tager pengene på den måde, som Thorkil Kristensen tidligere har redegjort for også i sidste instans kun kan blive en reduktion af lønningerne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. [af Grethe Fenger Møller (KF) m. fl.].
(Lovforslag nr. L 184. Fremsat 13/2 79).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Auken):

Ja, så er spændingen endelig udløst, nu ved vi, hvordan de konservative vil spare på de arbejdsløses bekostning. Der er her tale om, om ikke et felttog, så dog et forsøg på at reducere og forringe arbejdsløshedsforsikringsordningen. Det sker ligesom med bortvendt ansigt fra de konservatives side – man kan håbe på, at det er af skam, man vender ansigtet bort. Men der er alligevel ikke noget at tage fejl af med hensyn til hensigten. Reguleringen af arbejdsløshedsdagpengene skal forringes, de langtidsarbejdsløses dagpenge skal forringes osv.

Forslaget er ikke særlig godt rent teknisk, hvad jeg også skal gøre nogle enkelte bemærkninger om, men regeringen har egentlig ikke noget særligt ønske om at rette op på de tekniske skævheder i forslaget, fordi vi ikke er enig i hensigten. Det er klart, at vi selvfølgelig vil give den tekniske bistand, der er nødvendig.

Regeringen erkender, at der er et behov for at komme utilsigtet anvendelse af vores arbejdsløshedsforsikring til livs, og derfor har folketinget da også fået forelagt et forslag fra regeringens side, der tager sigte på at fjerne en række af de muligheder, der findes for utilsigtet anvendelse af vores arbejdsløshedsforsikring, samtidig med at der gennemføres ting, som er rimelige og nødvendige i retning af forbedringer af de lediges vilkår.

Jeg skal om de enkelte forslag gøre nogle ganske få bemærkninger. Vi bebrejder ikke det konservative folkeparti, at man rejser mange forskellige spørgsmål i forslaget. Det er nødvendigt, hvis man skal diskutere disse spørgsmål, at komme ind på mange forskellige problemer, og det ligger da også i opbygningen af regeringens forslag.

Vedrørende det første punkt, altså spørgsmålet om statsanerkendelse af arbejdsløse-